

Posudek školitele na diplomovou práci Jany Hájkové *Teorie dědičnosti a koncepce druhu v díle Ch. Darwina, A. Weismanna a H. de Vriese*

Jan Havlíček

Pokud bychom hledali nějaký motiv, jenž by spojoval a zároveň odděloval biologii 19. a 20. století, pak by jím mohla být dědičnost jakožto téma prosazující se ve vědách o životě v průběhu poslední třetiny předminulého století. V dějinách biologie se tak objevuje jistá diskontinuita, jež je ostatně samotným jádrem teorie dědičnosti popisující zachování kontinuity druhu v proměnlivost a diskontinuitě střídání generací. Jana Hájková se pokusila ve své diplomové práci přiblížit této z principu nedosažitelné diskontinuitě určující tvář moderní biologie skrze díla Ch. Darwina, A. Weismanna a H. de Vriese, kteří se tak stali jakými pilíři mostu vedoucího od evolucionismu 19. století na jedné straně k moderní genetice a molekulární biologii na straně druhé. Nutno říct, že její snaha byla úspěšná.

Autorka se zdržuje rozsáhlejších komentářů a utváření obecnějších představ o proměnách biologie na přelomu století. Její pozornost je soustředěna na popis předkládaných teorií a záměrně ustupuje od nadbytečných interpretací a hodnocení. Svým pohledem sleduje texturu doby a ponechává na čtenáři samotném, aby v ní odhalil výraznější vzory či struktury, čímž mu umožňuje, aby spolu s ní sdílel radost z blízkosti jiného světa, světa dávno minulého a přesto ustavičně spolupřítomného s naší současností. V závěru své práce, po kapitolách věnovaných jednotlivým protagonistům tehdejší biologie, nechává vyvstat vzájemným diferencím jejich teorií a nastiňuje obraz proměny biologického myšlení v době, kdy se rodila jeho nynější podoba. Ke srovnatelné změně došlo v průběhu 20. století již jen jednou, po 2. světové válce spolu s nástupem molekulární biologie. Otvírá se tak celá řada otázek po podmínkách, které umožnily zrod molekulární biologie a jež mají svůj původ pravděpodobně již na konci 19. století. To však teprve bude, jak věřím, předmětem dalšího zkoumání.

Cílem práce nebylo zhodnotit recepci vývoje biologie na konci 19. století, ke které došlo v průběhu posledních sta let, ani obsáhnout Darwinovo, Weismannovo či de Vriesovo dílo v jejich úplnosti, proto je i rozsah použité literatury značně omezený a soustřeďuje se především na výběr z primární literatury věnované otázkám dědičnosti. Vzhledem k obsažnosti a tloušťce studovaných titulů odvedla Jana Hájková úctyhodnou práci, přičemž se jí podařilo výstižně charakterizovat jednotlivá učení, aniž by se ztratila v záplavě vět a konkrétních příkladů. Zároveň se osvědčila jako zdatná překladatelka i poměrně náročných a záludně vystavených pasáží anglického originálu.

Z výše uvedeného je zřejmé, že Jana Hájková prokázala schopnost samostatné odborné práce na zadané téma, přičemž za hlavní přínos považuji detailní popis a charakterizaci oblasti jejího zájmu, jenž je doprovázen nevídanou mírou pokory vůči studovanému textu. Předloženou diplomovou práci tak navrhuji k přijetí.

V Liberci dne 12. května 2006.

